

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2003/24

BETREFT: Bijdrage voor een verkeersongevallenverzekering voor leerlingen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 29/08/2003

1.2 Vraag

- Vraag van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs (VVKSO) of schoolbesturen een werkelijke bijdrage mogen vragen voor het afsluiten van een verkeersongevallenverzekering voor leerlingen.

1.3 CZB

- De vraag van het VVKSO werd ontvangen op 29/08/2003.
- Antwoord van de secretaris van de CZB op 05/09/2003 met bevestiging van de registratie van de vraag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Het VVKSO richtte een schrijven tot de Commissie zorgvuldig bestuur, waarin zij stellen dat zij de Commissie bijtreden in haar mening dat een bijdrage voor de kost van verzekeringen voor leerlingen een indirect inschrijvingsgeld vormt (zie ook CZB/KSO/2003/15), in dit geval gaat het om een verzekering voor "arbeidsongevallen" die wordt afgesloten voor leerlingen die in het kader van hun opleiding arbeid verrichten die gelijkaardig is aan arbeid die zij zouden verrichten als werknemer.

Het VVKSO vraagt zich nu af of deze redenering ook opgaat voor een ongevallenverzekering voor leerlingen.

De leerlingen die zich in instellingen inschrijven, kunnen onder de dekking van een polis ongevallen vallen. Deze polis dekt alle ongevallen die op school of de weg van en naar school gebeuren. Omdat deze polis aansluit bij de polis "B.A. schoolleven", kunnen de schoolbesturen de leerlingen voor een gunstige prijs verzekeren. Indien ouders een individuele ongevallen verzekering willen afsluiten, moeten zij immers een veel hogere bijdrage betalen.

De schoolbesturen gaan normaalgezien pas na bespreking in de participatieraad (en het oudercomité) tot het afsluiten van een dergelijke polis over. De schoolbesturen vragen

hiervoor een bijdrage van de leerlingen. Het gaat immers om een kost die niet inherent is aan de organisatie van of het verstrekken van onderwijs. De werkingsmiddelen laten de schoolbesturen bovendien niet toe deze kost zelf te dragen. Toch willen de schoolbesturen hun leerlingen deze service niet onthouden.

Indien de schoolbesturen de leerlingen niet verplichten om deze verzekering af te sluiten, is de bijdrage die zij hiervoor vragen o.i. geen indirect inschrijvingsgeld. Kan de Commissie daarmee akkoord gaan?

Indien de schoolbesturen deze gunstige polis enkel kunnen afsluiten indien alle leerlingen erop inschrijven. Mogen zij, om bedrijfseconomische redenen, deze verzekering verplichten zonder dat dit als een indirect inschrijvingsgeld wordt beschouwd?

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 oktober 2003 - 13u.30.

3.2 Kamer

Zitting van de kamer bevoegd voor secundair onderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

De heren Walter Cools, Luc Ballon, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

Kosteloosheid

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te

maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

Handelsactiviteiten

Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

Reclame

Een schoolbestuur verantwoordelijk voor het secundair onderwijs dat reclame of sponsoring toelaat, waakt erover dat:

- 1° de leermiddelen/didactische materialen vrij blijven van reclame;
- 2° alle onderwijsactiviteiten/diensten vrij blijven van reclame, behoudens de sponsorvermelding;
- 3° reclame en sponsoring kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de instelling;
- 4° reclame en sponsoring de objectiviteit, geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de instelling niet in het gedrang brengen;

Voor reclame en sponsoring bij niet onderwijsactiviteiten geldt deze regeling niet. Dan geldt de regeling inzake handelsactiviteiten.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is.

4.4 Advies

Kosteloosheid

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden op voorwaarde dat het om reële kosten gaat en de regeling inzake overleg en informatie gevolgd wordt.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds een kosteloze toegang en anderzijds het vragen van een reële bijdrage voor bepaalde onderwijskosten van noodzakelijke, geleverde diensten en goederen.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie vestigt de aandacht op artikel 25 van het schoolpact (wet van 29 mei 1959) dat nog geldig is voor het secundair onderwijs. Artikel 25 bepaalt dat de kosten van het onderwijs ten laste zijn van het schoolbestuur. De overheid komt wel tussen in die kosten door een werkingsbudget toe te kennen.

Het engagement dat schoolbesturen op zich nemen om onderwijs te organiseren, houdt verantwoordelijkheden in, o.a. dat het bestuur de nodige verzekeringen voor gebouwen en personen (bestuur, personeel en leerlingen) dient aan te gaan.

De kosten inzake verzekering voor gebouwen en personen houden geen verband met de inhoud en kwaliteit van verplichte of niet verplichte onderwijsactiviteiten, maar behoren net als de schoolgebouwen tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur.

De Commissie besluit dat een verkeersongevallenverzekering voor leerlingen een afzonderlijke dienstverlening is zonder directe link met zowel het organiseren van onderwijs als met het verstrekken van onderwijs en dus buiten de discussie valt van de kosteloze toegang.

Handelsactiviteiten

Het verkopen aan de ouders van een verkeersongevallenverzekering voor leerlingen houdt de organisatie in van een handelsactiviteit. In principe is het voor scholen toegelaten handelsactiviteiten op te zetten als de opbrengst besteed wordt aan onderwijs en verenigbaar is met het onderwijs.

In eerste instantie gaat de Commissie ervan uit dat eventuele opbrengsten ten goede komen aan de diverse onderwijsopleidingen.

In tweede instantie moeten handelsactiviteiten verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht (afwerking lesprogramma of normale dienstverlening aan de leerlingen) en indien ze niet bijdragen tot de onderwijsopdracht een occasioneel karakter hebben.

De Commissie herhaalt dat het niet de taak is van een schoolbestuur om als tussenpersoon te dienen voor commerciële bedrijven en zo rechtstreeks of onrechtstreeks de verkoop van producten (verzekeringopolissen) te verhogen.

Het schoolbestuur en de directie zijn van cruciaal belang om het personeel te beschermen tegen bijkomende lasten, zeker van buiten de instelling. Er moet wel overleg zijn tussen directie en personeel (omzendbrief SO/2002/2 van 8 juli 2002).

Zo individuele scholen, na akkoord of op verzoek van de participatieorganen, de verkeersongevallenverzekering voor leerlingen als mogelijkheid aanbieden, dan dient er aandacht te zijn voor een minimale belasting van de personeelsleden die instaan voor de onderwijskundige en administratieve schoolwerking.

De Commissie is van oordeel dat de verplaatsing van thuis naar school een aandachtspunt is voor de school en toch wel aansluit op het schoolleven. Alle leerlingen moeten een verplaatsing maken naar de school, zodat de weg van en naar de school indirect een belangrijk onderdeel vormt van het schoolleven.

De Commissie stelt vervolgens ook vast dat de verkeersongevallenverzekering voor leerlingen aanvullend is op bestaande en reeds afgesloten verzekeringopolissen ten laste van de school en dat de omvang van de bedragen per leerling wellicht minimaal is. Het is ook niet zeker of alle verzekeringsmaatschappijen en -makelaars het voor individuele ouders als een afzonderlijk product aan een redelijke prijs aanbieden.

Tenslotte dient de regelgeving inzake handelsactiviteiten gevolgd te worden. Dit houdt onder meer in dat er geen enkele verplichting kan zijn ten aanzien van de ouders om de verkeersongevallenverzekering bijkomend te onderschrijven en dat er voldoende en concrete informatie wordt gegeven niet alleen over het gedekte risico maar ook over de premie, zodat er duidelijkheid is over het prijsbeleid.

Reclame

De Commissie benadrukt dat het verkopen van verkeersongevallenverzekeringen in geen geval in strijd mag komen met de decretale bepalingen inzake reclame: de leermiddelen en de onderwijsactiviteiten moeten absoluut vrij blijven van reclame voor de verkeersongevallenverzekering voor leerlingen. Verder is de reclame in principe moeilijk te verantwoorden omdat een verkeersongevallenverzekering los staat van de pedagogische en onderwijskundige taken van een school.

De Commissie komt tot het volgende advies:

Schoolbesturen die na overleg in en met akkoord van de participatieorganen zonder verplichting een verkeersongevallenverzekering voor leerlingen aanbieden en hiervoor een bijdrage vragen die in verhouding staat tot de reële kostprijs, vragen geen indirect inschrijvingsgeld. Deze dienstverlening is, gelet op het ondergeschikte karakter ervan, niet strijdig met de opdracht van de school.

Brussel, 6 oktober 2003

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter